އިޖްތިމާޢީ އަދަބުތަކުގެ ތެރެއިން
އަޙްމަދު ފަހްމީ ދީދީ
ދެބަސްވުންތައް ޙައްލުކުރާނެ
ގޮތްތައް
އިން ސާނުން ގެ މެދުގައި ހުރި އެކިއެކި
ތަފާތުތަކުގެ ސަބަބުން ކަން ކަމާ
ޚިޔާލު ފާޅުކުރާ އިރު، ދެބަސް ވުން ތައް
އުފެދެ އެވެ. ޢިބާރާތުގެ މައް ސަލައެއް
ކަމުގައި ނުވާނަމަ ކަމަކާބެހޭ ގޮތުން
ފާޅުކުރެވޭ ތަފާތު ހުރިހައި ޚިޔާލެއް
ގިނަ ފަހަރަކު ރަނގަޅެއް ނުވާނެ އެވެ.
ބައެއް ފަހަރު މަސް އަލައާ ބެހޭ
ގޮތުން ވިސް ނާގޮތުގެ ތަފާތުކަމުގެ
ޙަ އް ލު ކު ރު މު ގަ އި ވެ ސް އި ން ސާ ނީ - ތިމާ ޤަބޫލުކުރާގޮތް އެއީ
މައް ޗަށް ބަލައި ތަފާތު ދެ ޚިޔާލެއް
ޠަ ބީ ޢަ ތާ ތަ ޢާ ރު ޟު ނު ވާ ، ތަ ފާ ތު ޞައް ޙަގޮތް ކަމުގައި ސާބިތުކޮށް ދެވޭނެ
ރަނގަޅުވެސް ވެދާނެ އެވެ. އެއް ގޮތަކުން
ޚި ޔާ ލު ގެ ދެ މީ ހު ން ނަ ށް ވެ ސް ހެތް ކެއް ނެތަސް އެގޮތް އެއީ
ބަލާއިރު މިގޮތް ރަނގަޅުވެފައި،
ޤަ ބޫ ލު ކު ރެ ވޭ ގޮ ތް ތަ އް ޚި ޔާ ރު ކު ރު ން ޞައް ޙަ ގޮތް ކަމުގައި ސާބިތުކޮށް ދޭން
އަނެއް ގޮތަކުން ބަލާއިރު އެގޮތް
ބު އް ދި ވެ ރި ވާ ނެ އެ ވެ . ކޮ ން މެ އަ ކަ ސް މަސައްކަތް ނުކުރުން.
ރަނގަޅުވުމެވެ. އަނެއް ބައި ފަހަރު ތަފާތު
މަ ސް އަ ލަ އި ތު ރަ ށް ހޫ ނު ވި ޔަ ނު ދީ -އިދިކޮޅު މީހާގެ
ޢިބާރާތަކުން ނަމަވެސް ދެމީހުން ނަށް
ހި ފެ ހެ އް ޓޭ ތޯ ބެ ލު މަ ކީ ދެ ފަ ރާ ތު ގެ ޙައިސިއް ޔަތުން ތިމާއަށް ވުރެ
ވެސް ކިޔެނީ ހަމަ އެކައް ޗަކަށް ވެދާނެ
ވެ ސް މަ ސް އޫ ލި އް ޔަ ތެ ކެ ވެ . ދަށް ކަމަށް ވާތީ އޭނާގެ ބަސް
އެވެ. އޭގެ މިސާލަކީ ކައިގެން ނޭ ފުރާނީ
ޚާ އް ޞަ ކޮ ށް މި ތަ ނު ން ހޭ ޖެ ހޭ ޤަބޫލުނުކުރުން ނުވަތަ އިދިކޮޅު މީހާ
އަދި ނުކައެއް ނުފުރާނަމޭ ކިޔުން ފަދަ
ބު އް ދި ވެ ރި ފަ ރާ ތު ން އަ ޅާ ފި ޔަ ވަ ޅު ތިމާއަށް ވުރެ މަތީމީހަކަށް ވާތީ
ކަންތަކެވެ.
އަ ޅަ ން ވާ ނީ ، ފު ން ކޮ ށް ވި ސް ނަ އި ފަ އޭނާއަށް މާބޮޑަށް ދޫކުރުމަކީ ވެސް
އެ ވެ . މާ ހި ތް އަ ވަ ސް ވު މު ގެ ސަ ބަ ބު ން ބައެއް ޙާލަތް ތަކުގައި ކޮން މެހެން
ޚި ޔާ ލު ތަ ފާ ތު ވު ން
ޅަ އެއްޗެއް އެޅުމަކީ ގާތްކަމެކެވެ. ކުރަން ވީ ކަމެއް ނޫނެވެ. ނަމަވެސް
ނު ވަ ތަ ދެ ބަ ސް ވު ން އު ފެ ދު މަ ކީ
ވިސްނައިލަންވީ މުހިއްމު ނުކުތާތައް: އެން މެން ނަށް ވެސް އިޙް ތިރާމު
ޤު ދު ރަ ތީ ކަ މަ ކަ ށް ވާ އި ރު ، މި ކަ ން
ދަރުމަ. ސެޕްޓެމްބަރ 29 2012

ކުރަން ވާނެ އެވެ. ބުނެފި ނަމަ ތިމާ ހެޔޮހިތުން އެކަން ނަފީގެ ޖަވާބު ވެސް އޭރުން ހެޔޮހިތުން
- ތިމާ އެދޭގޮތް ކާމިޔާބު ޤަބޫލުކުރާނެ ގޮތްތައް ބަލައިގަނެވިދާނެ އެވެ. ޙާލަތު
ނުވުމުން ރުޅިއައުން ނުވަތަ އެހެން މީހެއް ގެ ކިބައިން ތިމާ އެދޭ ނިޔާކުރާގޮތުން ކަމަކާ އިން ކާރުކުރުމަކީ،
ތިމާގެ ކުރިމަތީގައި އަނެކާގެ އަގު ކަމަކަށް ނޫނެކޭ ބުނުމަކީ، ޙާލަތު ކޮން މެ އިން ސާނަކަށް ވެސް
ދަށްކޮށްލަން މަސައްކަތް ނުކުރުން. ނިޔާކުރާގޮތުން އޭނާއަށް ލިބެން ޖެހޭނެ ލިބިގެން ވާ ޙައް ޤެއް ކަން ވިސް ނިދާނެ
- ބަލި ޤަބޫލުކުރުމަކީ ޙައް ޤެކެވެ. ނަމަވެސް މި ޖަވާބަކީ އެވެ.
މުހިއްމު ކަމެއްކަން. ގިނަފަހަރު އަޑުއަހަން އުނދަގޫ
- ރަގަޅުގޮތް އެނގުނަސް ޖަވާބެކެވެ. ސަބަބަކީ، ނާކާމިޔާބީއާ އަނެކުންނަށް ތިމާގެ ނަފްސު ތަޢާރަފު
ބައެއް މީހުން ގޮތް ދޫނުކުރާކަން ކުރިމަތިލުމަކީ އިން ސާނާ އެދޭ ކޮށްދޭނެ ގޮތްތައް
ހަނދާން ބެހެއްޓުން. ކަމަކަށް ނުވާތީ އެވެ. ތިމާއާ އަލަށް ބައް ދަލުވާ މީހުން ނަށް
- ދެ ބަ ސް ވު މެ އް ގަ އި ހި މެ ނޭ ތިމާ ތަޢާރަފު ވުމަކީ އެދެވިގެން ވާ
ކޮ ން މެ މީ ހަ ކު ވެ ސް އެ މީ ހަ ކު އެ ކަން މިހެން ހުރިއިރު ޖަވާބުދޭ ކަމެކެވެ. މިކަން ކުރުމުގައި އެކި
ދެ ކޭ ގޮ ތް އެ އީ ޞަ އް ޙަ ގޮ ތް ކަ މު ގަ އި މީހާގެ އާ ނއެކޭ ބުނުމާ އޭނާގެ ނޫނެކޭ މުނާސަބަތުގައި ބޭނުން ވަނީ އެކި
ވާ ން އެ ދޭ ނެ އެ ވެ . މީ ގެ މާ ނަ އަ ކީ ، ބުނުމުގައި އޭނާއަށް ހުރި ފައިދާ އާއި މިން ވަރެވެ. އެކި މުނާސަބަތާ ގުޅޭނީ
ޙަ ޤީ ޤަ ތާ އި ތެ ދު ޤަ ބޫ ލު ކޮ ށް ، ގެއް ލުމަކީ ކޮބައިތޯ ބަލަން އެބަޖެހެ ވެސް އެކި މިން ވަރުގެ މަޢުލޫމާތެވެ.
ތި މާ ދެ ކޭ ކު ށް ގޮ ތް ދޫ ކޮ ށް ލާ މީ ހު ން އެވެ. ނޫނެކޭ ބުނުމަކީ އޭނާއަށް ބައެއް ފަހަރު ހަމައެކަނި ތިމާގެ ނަން
ނޫ ޅޭ ވާ ހަ ކަ އެ އް ނޫ ނެ ވެ . ނަ މަ ވެ ސް ހުރިހައި ގޮތަކުން ވެސް ލާބަ އާއި ބުނެލުމުން ފުދޭނެ އެވެ. އެފަދަ
ވަ ރަ ށް ގި ނަ މީ ހު ން ނަ ށް ވާ ގޮ ތަ ކީ މަން ފާ ހުރިގޮތް ކަމުގައި ވަނީނަމަ އަދި ޙާލަތް ތަކަކީ، އެއް ރަށެއް ގެ ނުވަތަ އެއް
ތި މާ ދެ ކޭ ކު ށް ގޮ ތް ކާ މި ޔާ ބު ވި ޔަ ސް ނޫނެކޭ ބުނުމުގެ ފުރިހަމަ އިޚް ތިޔާރު އަވަށެއް ގެ ކޮން މެވެސް ވަރަކަށް ދެކެ
އެ އީ ހަ މަ ރަ ނގަ ޅު ގޮ ތް ކަ މު ގަ އި ވެސް އޭނާއަށް ލިބިގެން ވާނަމަ އޭނާ ފަރިތަ އެކަކު އަނެކަކަށް ތަޢާރަފުވުމުގެ
ބަ ލަ އި ، އެ ކަ މާ އު ފާ ކު ރަ ނީ އެ ވެ . މި އީ އާއެކޭ ބުނަންވީ ކީއްކުރަންތޯ އެވެ؟ ޙާލަތް ތަކެވެ. ކުލާހެއް ގެ ތެރޭގައި އެކި
ރަނގަޅުގޮތެއް ނޫނެވެ. ރަށުގެ ދަރިވަރުން މުދައް ރިސަށާއި
- ދެ ބަ ސް ވު ން ތަ ކު ގަ އި ޙަޤީޤަތަކީ މިއީ ކަމުގައި އެކަކު އަނެކަކަށް ތަޢާރަފް ވާއިރު
އެ ކަ ކު ބޭ ނު ން ވަ ނީ އޭ ނާ ވިޔަސް ، ކަމަކަށް އެދޭމީހާގެ އެދުމަކީ ނަމުގެ އިތުރުން ރަށާއި ކުރިން އުޅުނު
ޤަ ބޫ ލު ކު ރާ ގޮ ތް ނު ވަ ތަ އޭ ނާ އޭނާގެ އެދުން ފުދުމެވެ. އެހެން ކަމުން އިސް ކޫލު ފަދަ ބައެއް މަޢުލޫމާތު
ބޭ ނު ން ގޮ ތް އަ ނެ ކާ ވެ ސް ޤަ ބޫ ލު ކު ރު ން ވަރަށް ގިނަފަހަރަށް ނޫން ޖަވާބެއް ހިމަނައިލުން ރަނގަޅުވާނެ އެވެ.
ކަ މު ގަ އި ވާ ނަ މަ އަ ދި އެ ގޮ ތަ ކީ ލިބުމުން އެކަމާ ހިތެއް ހަމައެއް ވަޒީފާއަކަށް އެދި ކުރެވޭ އިން ޓަވިޔު
ޞަ އް ޙަ ގޮ ތް ކަ މު ގަ އި ނު ވާ ނަ މަ ނުޖެހޭނެ އެވެ. އަދި ބަހާއި ޢަމަލުން އެއް ގައި ތިމާ ތަޢާރަފުވާއިރު ތަޢުލީމީ
އެ އް ބަ ސް ވު މަ ކަ ށް ނާ ދެ ވޭ ނެ އެ ވެ . މި ހިތް ހަމަނުޖެހުން ފާޅުކުރެވޭތަން ފެން ވަރާއި އަދާކުރާ ވަޒީފެާގ ވާހަކަ
އެ ހެ ން ކަ މު ން ހެ ތް ކާ އި ޤަ ރީ ނާ ހު ރި ވެސް އާދެއެވެ. ނަމަވެސް މި ކަމުގައި ވެސް ގެނައުން މުހިއް މުވެދާނެ އެވެ.
ކޮ ޅަ ކަ ށް ދޫ ކު ރު މަ ކީ މި ކަ މު ގަ އި ޢަމަލުކުރަން ވީ ރަނގަޅުގޮތަކީ މިއީއެއް ނަމަވެސް ތިމާގެ އަމިއް ލަ ނަފް ސު
އޮ ތް ބު އް ދި ވެ ރި ގޮ ތެ ވެ . އަ ދި ނޫނެވެ. އަނެކާގެ ޙާލަތާމެދު ވެސް ތިމާ އަމިއް ލައަށް އެހެން މީހުން ނަށް
މަ ޞް ލަ ޙަ ތު ވެ ސް ހު ރީ މި ގޮ ތު ގަ ފުން ކޮށް ވިސް ނަން ވީ އެވެ. އަނެކާއަކީ ތަޢާރަފުކޮށް ދޭ އިރު މާދިގުކޮށް
އެވެ. ވެސް ތިމާފަދަ އިން ސާނެއް ކަން މާބޮޑަށް ތަފް ޞީލަށް ދިޔުމަކީ ވަރަށް
ޖަވާބުގައި މީހަކު ކަމަކަށް ނޫނެކޭ ދެނެގަން ނަން ވީ އެވެ. އޭނާ އެ ދޭ މަދު ޙާލަތެއް ގައި މެނުވީ ރީތިކަމެއް
30 ދަރުމަ. ސެޕްޓެމްބަރ 2012

ނޫނެވެ. ނޭނގީ ތިމާ އާ ޢާއިލީ ގޮތުން ވަރަށް ދަތުރެއްގެ ވާހަކައިގައި ބައިވެރިވާކަށް
ގާތް މީހަކު ވެސް އެއް ތަނެއް ގައި އެގޭ މީހުން ހިތްހަމައެއް ނުޖެހޭނެ އެވެ.
ބައެއް މަސައް ކަތު މަސައް ކަތް ކުރަން އުޅެފާނެ އެވެ. މި ބަ ނޑުހައިވެގެން ރޯ ކުޑަކުއްޖަކަށް ކުޅޭ
ބައް ދަލުވުން ތަކުގައި ނަމާއި އަދާކުރާ ފަދަ ފަރާތް ތަކާ މުވާޞަލާތު ކުރުމާއި އެއްޗެއް ދިނަސް އެއާ އޭނާ ގަޔާނުވެ
ވަޒީފާ އާއި އެ ވަޒީފާގައި ލިބިފައިވާ މުޢާމަލާތު ކުރުމުގައި އެ ނޫން ހިގައިދާނެ އެވެ. އެހެންކަމުން ތިމާ
ތަޖުރިބާ އާއި މަސައް ކަތް ކުރި އެހެން މީހުން ނާ ތަފާތު ކުރަން ޖެހޭ ބުނާ ބަހަކުން ނުވަތަ ކުރާކަމަކުން
އެހެނިހެން ދާއިރާތައް ބުނެދޭން ޙާލަތުތަކެއް ހުން ނާނެ އެވެ. އެހެންމީހަކަށް އުނދަގުލެއް ނުވާނެ
ޖެހިދާނެ އެވެ. ބައެއް ފަހަރު ތަނަކަށް ގޮތެއް ބެލުމަކީ އެހެންމީހުންގެ
އަލަށް އެއް ޗެއް ހިފައިގެން ނުވަތަ އެހެންމީހުންގެ ޝުޢޫރުތަކަށް ޝުޢޫރުތަކަށް އިޙުތިރާމު ކުރުމެވެ.
ކަމަކު ދާ މީހާގެ ނަމުގެ އިތުރުން އޭނާ އިޙުތިރާމު ކުރާނެ ގޮތްތައް މިކަން މިގޮތަށް ކުރެވޭނީ ތިމާގެ
އެތަނަށް ދިޔަ ބޭނުމެއް ނުވަތަ އޭނާ ކޮން މެ ދެ މީހަކީ ވެސް ބަހާއި އަމަލުތައް ވަރަށް ބޮޑަށް
ފޮނުވި ފަރާތެއް ގެ ނަން ފަދަ މަޢުލޫމާތު ތަފާތު ދެ މީހެކެވެ. ތިމާގެ ހިތުގެ ކޮންޓުރޯލްކޮށްގެންނެވެ. ބަހެއް ބުނުމުގެ
ކުރުކޮށް ބުނެލައިދިނުމަކީ ވަރަށް ޙާލަތާއި އެހެން މީހުން ގެ ހިތުގެ ކުރިން ނުވަތަ ކަމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން
މުހިއްމު ކަމެކެވެ. ޙާލަތު އެއް ގޮތެއް ނުވާނެ އެވެ. އޭގެ ނަތީޖާއާ ދޭތެރޭގައި ވަރަށް
އެހެން މީހުނާ ކުރިމަތިވެފައި ހުން ނާނީ ފުންކޮށް ވިސްނައިގެންނެވެ. އަދި
އަލަށް ދެ މީހަކު ބައް ދަލުވާ ތިމާއާ ކުރިމަތިވެފައިވާ ކަން ތައް ތަކާ އެ ބަހެއް ބުނެވޭ ޙާލަތާ ދޭތެރޭގައި
އިރު ވާހަކަ ދައް ކައި އެއް ވެސް މުޅިން އެއް ފަދަ ކަން ތައް ތަކެއް ވެސް ފުންކޮސް ވިސްނައިގެންނެވެ.
ވަރަކަށް އެކަކު އަނެކަކަށް ތަޢަރުފު ނޫނެވެ. އެހެން ކަމުން ތިމާއަށް އެން މެ
ނުވުމަކީ ވެސް ހިނގާ ކަމެކެވެ. ބައެއް މީރުކެއުމެއް އެހެން އެން މެނަށް ވެސް ހަމަ އެ ފަދައިން އެކި
ފަހަރަށް މިއީ ބޮޑާމީހުން ގެ ސިފައެއް މީރުވުން ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. ތިމާއަށް ޢުމުރުގެ މީހުން ގަޔާވާ ކަންތަކާ
ކަމުގައި ބެލެވެ އެވެ. އަނެއް ބައި ރީތިއެއް ޗެތި އެހެން އެން މެން ނަށް ބޭނުންވާ ކަންތައް ތަފާތުވާނެ އެވެ.
ފަހަރު މިއީ ކޮން މެހެން ބޭނުން ކަމެއް ރީތިވުމެއް ވެސް ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. ޢުމުރުން ދޮށީ މީހުން ޒުވާނުން
ނޫން ކަމުގައި ވާތީ މިކަން ނުކޮށް ތިމާއަށް ލާބަހުރި ރަނގަޅުގޮތް ބޭނުންވާ ބައެއް ކަންކަމާ މާ
ދޫކޮށް ވެސް ލެވިދާނެ އެވެ. އެހެން އެން މެން ނަށް ވެސް ލާބަހުރި ގަޔާނުވެދާނެ އެވެ. ޒުވާނުން ލާ ފޭރާމާ
ރަނގަޅުގޮތް ކަމުގައި ވާކަށެއް ވެސް އެ މީހުން ޖަހާ ސެންޓާ ދައްކާ ވާހަކަ
އެއް ތަނެއް ގައި މަސައް ކަތް ލާޒިމެއް ނޫނެވެ. މީގެ އިތުރުން ތަނާއި ވެސް ތަފާތުވާނެއެވެ. ޒުވާނުން ދައްކާ
ކުރަން ޖެހޭ ބަޔަކު އެކަކު އަނެކަކަށް ވަގުތާއި މުނާސަބަތާ ގުޅިގެން ވެސް ވާހަކައިގެ ތެރޭގައި ޢުމުރުން ދުވަސްވީ
ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ތަޢާރުފުވެފައި ޙާލަތު ބަދަލުވުން އެކަށީގެން ވެ އެވެ. މީހުން އަޑު އަހަން އެހާ ބޭނުން ނުވާ
ތިބުމަކީ އެއް ސަބަބަށް ވުރެ އެކި ޢުމުރުގެ މީހުން ގެ ޚިޔާލާއި ވާހަކަ ވެސް ހުންނާނެ އެވެ. އެ މީހުން
ގިނަ ސަބަބުތަކާ ހުރެ ބޭނުން ތެރި ޝުޢޫރުވެސް ތަފާތުވާނެ އެވެ. ދެކެން ބޭނުންނުވާ މަންޒަރު ވެސް
ކަމެކެވެ. އެހެނީ ކުން ފުން ޏެއް ގައި ހުންނާނެ އެވެ. ޢުމުރުން ދުވަސްވީ
އާދައިގެ މުވައް ޒަފަކާ އެކު ކުން ފުނީގެ މިސާލަކަށް ޙާލަތަށް ބަލާ މީހުންނާ އެއްތަނެއްގައި އުޅޭ އިރު
ވެރިމީހާގެ ދަރިފުޅު ވެސް ވަޒިފާ އިރު ގޭގައި ހިތާމަވެރި ޙާދިސާއެއް މިހިރީ މުޅިން ވެްސް ވިސްނަން ޖެހޭން
އަދާކުރަން އުޅެފާނެ އެވެ. ހަމަ ހިނގައިގެން އުޅެނިކޮށް ޕިކުނިކު ކަންކަމެވެ.
އެ ފަދައިން ކާކުކަން ފުރިހަމައަށް ދަތުރެއްގައި ދާކަށް ނުވަތަ އެ ފަދަ
ދަރުމަ. ސެޕްޓެމްބަރ 31 2012